

LIETUVOS RESPUBLIKOS VISUOMENĖS INFORMAVIMO ĮSTATYMO NR. I-1418 2, 6, 19, 24, 27, 28, 48 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 19¹ IR 19² STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ETNINĖS KULTŪROS VALSTYBINĖS GLOBOS PAGRINDŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1328 10 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2, 6, 19, 24, 27, 28, 48 straipsnių ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 19¹ ir 19² straipsniais įstatymo projekto (toliau – VII projektas) ir Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo Nr. VIII-1328 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – EKVGP projektas; VII projektas ir EKVGP projektas toliau kartu vadinami Įstatymų projektais) parengimą lėmusios priežastys:

1.1. Valstybės paramos žiniasklaidai modelis nepritaikytas spręsti šiandieninių žiniasklaidos (medijų) srities iššūkių, nepajėgus užtikrinti šios srities gyvybingumo ir plėtros, o valdymo ir atskaitingumo aspektais – nepakankamai efektyvus.

Vykstant globaliems pokyčiams, keičiantiems žiniasklaidos (ir bendrai – medijų) ekosistemą – šalia tradicinių žiniasklaidos kanalų įsivyraujant socialiniams tinklams, vartotojų kuriamo turinio platformoms, augant jų ir tradicinės žiniasklaidos konkurencijai, keičiantis visuomenės įpročiams dėl žiniasklaidos turinio vartojimo, vykstant reklamos pajamų persiskirstymui (dažnai didžiųjų interneto turinio platformų naudai) – reikalingi valstybės paramos žiniasklaidai sistemos pokyčiai. 1996 metais Lietuvoje sukurtas valstybės paramos žiniasklaidai modelis, ilgainiui įtvirtinęs valstybės pagalbos mechanizmą – Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas – minėtiems pokyčiams nepritaikytas, dėl to negali užtikrinti žiniasklaidos (medijų) srities plėtros ir gyvybingumo. Šiuos dalykus riboja Visuomenės informavimo įstatyme (toliau – VII) nustatytas baigtinis sąrašas programų ir temų, pagal kurias gali būti finansuojami tik viešosios informacijos rengėjų ir tik tam tikros tematikos projektai – *kultūriniai, šviečiamieji, visuomenės informavimo saugumo, medijų raštingumo ugdymo* (įstatymas riboja galimybes remti *viešosios informacijos skleidėjų ir fizinių asmenų veiklą, pavyzdžiui: siekiant stiprinti tiriamąją žurnalistiką, parama galėtų būti teikiama žurnalistams; siekiant didinti informacinį prieinamumą regos, klausos negalią turintiems asmenims, parama tam tikrais atvejais galėtų būti teikiama viešosios informacijos skleidėjams ir pan.*).

Neįprastomis visuomenės gyvenimo sąlygomis (COVID-19 pandemijos ir dėl jo įvesto karantino, Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą ir dėl to paskelbtos nepaprastosios padėties metu) taip pat atsiskleidė, kad VII nustatyti ribojimai nesuteikia galimybių laiku ir tinkamai reaguoti į greitai besikeičiančią visuomenės informavimo aplinką ir informacinę erdvę.

Šalies kultūrinę refleksiją perteikiančių leidinių veiklos ilgametė patirtis rodo, kad šios medijų srities subsidijavimas turi būti šiek tiek kitoks, nebūtinai per projekcinę veiklą, kurios maksimali trukmė yra biudžetiniai metai. Kitokių sprendimų reikalauja ir kita sunkumų patirianti žiniasklaidos sritis – regioninė žiniasklaida (ypač spauda), kuri be valstybės paramos neišsilaikytų.

Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 2.7.3 prioritetu numatyta *atnaujinti medijų rėmimo modelį, užtikrinantį paramos tvarumą, žiniasklaidos nepriklausomumą ir prioritetines paramos sritis*.

2021 m. gegužės 6–7 d. Lietuvos Respublikos Seime vykusioje tarptautinėje konferencijoje¹ priimtos baigiamosios nuostatos žiniasklaidos rėmimo tobulinimui. Jomis išreiškiamas pritarimas dėl žiniasklaidos rėmimo modelio atnaujinimo, be to, siūloma remti tris prioritetines žiniasklaidos

¹ Tarptautinė konferencija „Šiandienos informacinio lauko iššūkiai ir galimybės palaikyti Lietuvos žiniasklaidos nepriklausomybę bei profesionalumą“ (žiniasklaidos rėmimo modelio tobulinimas)

kryptis (sritis): (1) regioninę žiniasklaidą; (2) kultūrinę žiniasklaidą ir (3) naujienų bei tiriamąją žurnalistiką.

Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo (toliau iki 4-ojo punkto – Fondas) veiklai lėšas iš valstybės biudžeto kasmet skiria Lietuvos Respublikos Seimas. 2022 m. Fondo biudžetas buvo 3,241 mln. eurų. Išskyrus valstybės subsidijas, kitų lėšų Fondas neadministruoja. Steigiant Fondą 1996 metais jo steigėjų (dalininkų) skaičius buvo – 13; šiuo metu Fondo dalininkų yra 21, iš kurių vienas – valstybė. Nuo 2017 m. liepos 12 d. valstybės, kaip dalininkės, turtines ir neturtines teises ir pareigas Fonde įgyvendina Kultūros ministerija², kuri savo atstovą taip pat deleguoja į Fondo tarybą. Remiantis Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2012 m. atlikto valstybinio audito ataskaita³, Fondas administruoja ne nuosavas (dalininkų), bet valstybės biudžeto lėšas, todėl jo kontrolė turėtų būti tinkamai užtikrinama suteikiant įstaigai atitinkamą statusą, įgalinantį efektyvią kontrolę. Valstybės kontrolės nuomone, valstybės biudžeto lėšų administravimas mažai siejasi su Seimui atskaitingų institucijų paskirtimi ir priskirtinas prie vykdomajai valdžiai būdingų funkcijų, o Fondas valstybės biudžeto lėšas administruoja kultūros ministrui pavestose valdymo srityje.

Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių⁴ (toliau – Gairės) 39 punkte nustatyta, kad ministerija, Vyriausybės įstaiga ar Vyriausybei atskaitinga biudžetinė įstaiga, kuri viešojoje įstaigoje atstovauja valstybei ir įgyvendina savininko ar dalininko teises ir pareigas, privalo užtikrinti viešosios įstaigos planuojamų veiklos rodiklių sąsajas su atitinkamos ministrui pavestos valdymo srities ar savo strateginiais ir (arba) veiklos tikslais.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. lapkričio 2 d. pasitarimo protokolu Nr. 58⁵ institucijoms, įgyvendinančioms valstybės, kaip dalininkės, teises ir pareigas viešosiose įstaigose, pavesta siekti (o kai valstybė yra viešosios įstaigos savininkė – užtikrinti), kad (1) viešųjų įstaigų veiklos strategijose būtų numatyti siektini tikslai, (2) atsižvelgiant į viešųjų įstaigų veiklos tikslus, iki kiekvienų metų balandžio 30 dienos būtų nustatomi viešųjų įstaigų vertinimo rodikliai, o viešųjų įstaigų vadovams – metinės veiklos užduotys, (3) iki kiekvienų metų gegužės 31 dienos paskelbti viešųjų įstaigų vadovų veiklos vertinimo rezultatai. Valstybė, būdama viena iš 21 Fondo dalininkų ir savo teises ir pareigas įgyvendindama per Kultūros ministeriją, šiuo metu neturi realių svertų pasiekti pirmiau išdėstytą valdymo tobulinimo standartų įgyvendinimo Fonde.

1.2. Nustatyti veiksmingesnes teroristinio turinio pašalinimo galimybes ir priemones įgyvendinant ir į nacionalinę teisę perkeltiant Europos Sąjungos Reglamentą (ES) 2021/784.

2021 m. balandžio 29 d. priimtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/784 dėl teroristinio turinio sklaidos internete klausimo sprendimo (toliau – Reglamentas), siekiant užtikrinti sklandų bendrosios skaitmeninės rinkos veikimą atviroje ir demokratinėje visuomenėje sprendžiant netinkamo prieglobos paslaugų naudojimo teroristiniais tikslais klausimą ir prisidedant prie viešojo saugumo Europos Sąjungoje. Reglamentas įsigaliojo 2022 m. birželio 7 d., jo nuostatos turi būti suderintos su ES valstybių narių nacionalinių teisės aktų nuostatomis. Atsižvelgiant į tai VII projektas apima ir tokias nuostatas, kuriomis siekiama:

1) įgyvendinti Reglamentą, kuriuo siekiama nustatyti veiksmingesnes teroristinio turinio pašalinimo galimybes ir priemones visos Europos Sąjungos lygmeniu;

2) suteikti policijai daugiau galimybių duoti privalomus nurodymus elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjams pašalinti teroristinį turinį internete, taip pat numatant atitinkamas galimybes taikyti sankcijas už privalomų nurodymų nevykdymą;

3) suteikti Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai (toliau – RRT) daugiau galimybių stebėti, kaip elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjai įgyvendina

² Žr. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. liepos 5 d. nutarimą Nr. 564 „Dėl Viešosios įstaigos „Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas“ dalininko turtines ir neturtinių teisių ir pareigų įgyvendinimo“.

³ Žr. 2012 m. gegužės 17 d. Valstybinio audito ataskaitą Nr. VA-P-50-2-6 „Seimui atskaitingų institucijų, veikiančių kultūros srityje, veikla“.

⁴ Žr. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gegužės 16 d. nutarimą Nr. 495 „Dėl Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių patvirtinimo“.

⁵ Žr. 2 klausimą „Dėl viešųjų įstaigų, kurių savininkė ar dalininkė yra valstybė, valdymo tobulinimo“.

Reglamente numatytas priemonės, nustatant atitinkamas galimybes taikyti sankcijas už priemonių ar privalomų nurodymų nevykdymą.

Įstatymų projektų tikslai:

pirmasis – *atnaujinti Lietuvos žiniasklaidos (medijų) paramos modelį* taip, kad pagrindiniai jo veiklos tikslai ir uždaviniai atitiktų Lietuvos visuomenės informavimo aplinkos poreikius, o valdymas ir sprendimų priėmimas būtų grindžiami valstybės biudžeto lėšų panaudojimo efektyvumo, kontrolės ir atskaitingumo, bet ne politinės valdžios sprendimo galios ar įtakos didinimu;

antrasis – *įgyvendinti Reglamentą* suteikiant atitinkamoms institucijoms (policijai ir RRT) papildomus įgaliojimus Reglamento nuostatų įgyvendinimui ir priežiūrai.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektai parengti įgyvendinant Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 2.7.3 prioritetą (*Atnaujinti medijų rėmimo modelį, užtikrinantį paramos tvarumą, žiniasklaidos nepriklausomumą ir prioritetines paramos sritis*) ir atsižvelgiant į Medijų tarybos 2021-06-23, 2021-10-18 ir 2022-06-16 posėdžiuose įvykusius svarstymus ir Visuomenės informavimo etikos asociacijos pateiktus pasiūlymus.

Įstatymų projektus, susijusius su pirmuoju tikslu, parengė Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos Visuomenės informavimo ir autorių teisių politikos grupės vadovas Deividas Velkas (tel. 8 608 45993, el. p. deividas.velkas@lrkm.lt).

VII projekto nuostatas, susijusias su antruoju tikslu, parengė Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo politikos grupės (vadovas Darius Domarkas, tel. (8 5) 271 8881, el. p. darius.domarkas@vrm.lt) patarėjas Matas Tamošaitis (tel. (8 5) 271 7246, el. p. matas.tamosaitis@vrm.lt).

3. Kaip šiuo metu yra teisiškai reglamentuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

3.1. Šiuo metu VII numatyta, kad valstybės parama viešosios informacijos rengėjams teikiama konkursų tvarka per Fondą, kuris remia viešosios informacijos rengėjų kultūrinius, visuomenės informavimo saugumo, medijų raštingumo ugdymo ir šviečiamuosius projektus pagal 6 programas:

- 1) periodinių kultūros ir meno leidinių;
- 2) nacionalinės periodinės spaudos;
- 3) regioninės periodinės spaudos;
- 4) nacionalinės radijo ir televizijos;
- 5) regioninės radijo ir televizijos;
- 6) internetinės žiniasklaidos (informacinės visuomenės informavimo priemonių).

Fondo veiklai lėšas iš valstybės biudžeto kasmet skiria Seimas. Fondo tarybos parengtus bendruosius konkursų nuostatus, kuriuose atspindi programų ir finansavimo proporcijos ir kurie suderinti bendrame Seimo Kultūros komitetu, tvirtina Vyriausybė.

Fondo dalininkais Fondo įstatuose nustatyta tvarka gali būti meno kūrėjų asociacijos, viešosios informacijos rengėjų ir kitos organizacijos bei institucijos, formuojančios kultūros ir švietimo politiką, užsiimančios kultūrine ir (ar) šviečiamąja veikla. Fondo įstatuose turi būti numatyta naujų dalininkų priėmimo tvarka.

Fondo tarybą sudaro 7 nariai. Į Fondo tarybą narius deleguoja: Lietuvos radijo ir televizijos asociacija, Lietuvos kabelinės televizijos asociacija ir Regioninių televizijų asociacija bendru sutarimu – vieną narį; Lietuvos žurnalistų sąjunga ir Lietuvos žurnalistų draugija bendru sutarimu – vieną narį; Lietuvos meno kūrėjų asociacija, Nacionalinė rajonų ir miestų laikraščių leidėjų asociacija, Interneto žiniasklaidos asociacija, Kultūros ministerija ir Švietimo ir mokslo ministerija – po vieną narį. Galutinę Fondo tarybos sudėtį tvirtina Fondo visuotinis dalininkų susirinkimas.

Fondo tarybos nariai privalo būti nepriekaištingos reputacijos, turėti aukštąjį universitetinį išsilavinimą, išmanyti kultūros ir žiniasklaidos raidos procesus. Fondo tarybos nariams taikomi tokie patys kaip ir valstybės tarnautojams Valstybės tarnybos įstatyme nustatyti kriterijai, kuriais remiantis asmuo negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos. Tarybos nariais negali būti Fondo darbuotojai ir Fondo ekspertai.

Fondui ir jo administracijai (kuri atlieka Fondo finansinį, ūkinį ir materialinį aptarnavimą ir padeda Fondui atlikti jam pavestas funkcijas) vadovauja direktorius. Fondo direktorių į pareigas skiria ir atšaukia iš pareigų Fondo visuotinis dalininkų susirinkimas viešo konkurso būdu 5 metų kadencijai. Asmuo, priimamas į šias pareigas, turi atitikti bendruosius reikalavimus, keliamus asmeniui, priimamam į valstybės tarnautojo pareigas, turėti aukštąjį universitetinį išsilavinimą, išmanyti kultūros, švietimo raidos procesus ir turėti ne mažesnę kaip 5 metų vadovaujamojo darbo patirtį visuomenės informavimo srityje. Tas pats asmuo gali būti Fondo direktoriumi ne daugiau kaip dvi kadencijas iš eilės. Fondo tarybos posėdžiuose Fondo direktorius turi teisę dalyvauti stebėtojo teisėmis. Fondo direktoriaus skyrimo į pareigas konkurso būdu nuostatus (tvarką) ir pareigybės aprašymą tvirtina Fondo visuotinis dalininkų susirinkimas.

Fondui pateiktus kultūrinius ir šviečiamuosius projektus vertina ekspertai. Visi ekspertai turi turėti aukštąjį universitetinį išsilavinimą ir ne mažesnę kaip 5 metų patirtį visuomenės informavimo, kultūros ar švietimo srityse, būti nepriekaištingos reputacijos, turėti specialią žinių, įgūdžių, kompetencijos, reikalingų vertinti pateiktus projektus. Ekspertams taikomi tokie patys kaip ir valstybės tarnautojams Valstybės tarnybos įstatyme nustatyti kriterijai, kuriais remiantis asmuo negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos. Ekspertai skiriami 2 metų laikotarpiui, tas pats asmuo negali būti ekspertų grupės nariu daugiau kaip dvi kadencijas iš eilės. Ekspertais negali būti kultūros ir meno organizacijų vadovai, jų pavaduotojai, jų įsteigtų įstaigų vadovai, Fondo darbuotojai. Taip pat ekspertu negali būti asmuo, kurio artimi asmenys, kaip jie apibrėžti Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje įstatyme, yra susiję su Fondo dalininkais darbo, autorinių sutarčių ar kitais sutartiniais santykiais. Kiekvienai fondo programai yra sudaroma ekspertų grupė, kurią sudaro ne mažiau kaip 3 asmenys. Kiekviena ekspertų grupė savo narių balsų dauguma išsirenka ekspertų grupės pirmininką. Detali ekspertų atrankos, ekspertų sąrašo ir ekspertų grupių sudarymo ir darbo tvarka, projektų vertinimo kriterijai ir tvarka nustatoma ekspertų darbo reglamente, kurį tvirtina Fondo direktorius.

Fondo direktorius kiekvienais metais teikia Fondo visuotiniam dalininkų susirinkimui Fondo veiklos ir finansines ataskaitas, jo veikla kiekvienais metais vertinama Fondo įstatuose nustatyta tvarka. Fondas kiekvienais metais spaudoje paskelbia metų veiklos ataskaitą, o Fondo tarybos pirmininkas kiekvienais metais Seimo plenariniame posėdyje pateikia lėšų, gautų iš biudžeto, paskirstymo ir panaudojimo ataskaitą.

Pagal Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymą (toliau – EKVGPĮ) Fondas, atsižvelgdamas į Etninės kultūros globos tarybos rekomendacijas, remia viešosios informacijos rengėjų programas, skirtas etninei kultūrai populiarinti, etninės kultūros periodinius leidinius (EKVGPĮ 10 straipsnio 8 dalis).

3.2. Šiuo metu VII nustatyta galimybė policijai kreiptis į elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjus dėl nustatytos teroristinio pobūdžio informacijos, jeigu jos elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjas savanoriškai nepašalina arba nepanaikina galimybės pasiekti nurodytą informaciją per 2 valandas, tada policija gali duoti motyvuotus privalomus nurodymus elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjams panaikinti galimybę pasiekti šią informaciją ne ilgiau kaip 72 valandoms arba ilgesniam terminui su teismo leidimu (VII 19 straipsnio 9 dalies 1 punktą). Taip pat nustatyta, kad policija, bendradarbiaudama su kitomis kompetentingomis institucijomis, turi siekti, kad ir ne Lietuvos Respublikos teritorijoje saugomas teroristinis turinys būtų pašalintas. Nesant galimybių šį turinį pašalinti, policija turi galimybę duoti motyvuotus privalomus nurodymus viešųjų elektroninių ryšių tinklą ar viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjams panaikinti galimybę šį turinį pasiekti ne ilgiau kaip 72 valandoms arba ilgesniam terminui su teismo leidimu. Privalomus nurodymus pašalinti turinį elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjai privalo atlikti ne vėliau kaip per 2 valandas nuo

privalomų nurodymų gavimo (VII 19 straipsnio 11 dalis); nurodymų apskundimo procedūra ir galimybės yra nustatytos VII 19 straipsnio 10 dalyje. Už šių nurodymų nevykdymą policija gali skirti baudą administracine tvarka.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

4.1. VII projekto 1 straipsniu siūloma VII 2 straipsnyje apibrėžti sąvoką *periodinis leidinys*. Taip pat VII projekto 7 straipsnyje apibrėžiamas *kultūros periodinis leidinys*, t. y. leidinys, kurio ne mažiau kaip 4/5 turinio yra skirta kultūros ar meno reiškiniams aprašyti, jiems profesionaliai vertinti, Lietuvos ir pasaulio kultūros įvykiams analizuoti ir informuoti apie juos, meninei kūrybai skleisti. Tokiu būdu siekiama panaikinti teisinį neapibrėžtumą, t. y. atriboti periodinį leidinį / kultūros periodinį leidinį nuo kitų leidinių bei išspręsti kitų įstatymų, kuriuose naudojama periodinio leidinio sąvoka (pvz., *Rinkimų kodekso*, *Civilinio kodekso*, *Pašto įstatymo*, *Bibliotekų įstatymo*, *Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo*, *Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo*, *ETVGPI, Įstatymo dėl valstybės vienkartinųjų išmokų bei kitų tikslinių kompensacijų panaudojimo*), taikymo problemą.

4.2. VII projekto 1 straipsnio 1 ir 4 dalimis ir 2 straipsniu tikslinami teisės aktų pavadinimai.

4.3. VII projekto 3 straipsniu siekiama:

4.3.1. įgyvendinant *Reglamento 3 ir 4 straipsnius* – suteikti policijai, kaip Lietuvoje paskirtai kompetentingai institucijai, galimybę Lietuvoje ir visose Europos Sąjungos ir Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse duoti privalomus nurodymus elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjams pašalinti nurodytą teroristinį turinį arba panaikinti galimybę jį pasiekti visoms Europos Sąjungos ir Europos ekonominės erdvės valstybėms narėms;

4.3.2. įgyvendinant *Reglamento 4 straipsnį* – įgalinti visas Europos Sąjungos ir Europos ekonominės erdvės valstybių narių paskirtas kompetentingas institucijas duoti privalomus nurodymus Lietuvos elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjams pašalinti nurodytą teroristinį turinį arba panaikinti galimybę jį pasiekti visoms Europos Sąjungos ir Europos ekonominės erdvės valstybėms narėms;

4.3.3. įgyvendinant *Reglamento 5, 12, 13 ir 14 straipsnius* – suteikti RRT, kaip Lietuvoje paskirtai kompetentingai institucijai, teisę gauti informaciją iš policijos apie užfiksuotą teroristinį turinį ir galimybę stebėti elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjų Reglamento 5, 7, 10 straipsniuose, 11 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 15 straipsnio 1 dalyje ir 17 straipsnyje nurodytų reikalavimų vykdymą;

4.3.4. įgyvendinant *Reglamento 4 straipsnį* – suteikti galimybę policijai dėl vertinimo, ar kitos Europos Sąjungos ar Europos ekonominės erdvės valstybės narės duotas privalomas nurodymas pašalinti Lietuvos Respublikoje saugomą teroristinį turinį nepažeidžia asmens saviraiškos bei žodžio laisvės, kreiptis į Žurnalistų etikos inspektoriatą tarnybą;

4.3.5. įgyvendinant *Reglamento 12, 13 ir 18 straipsnius* – suteikti policijai ir RRT galimybę gauti tikslų elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjų praėjusių finansinių metų bendros apyvartos skaičių;

4.3.6. įgyvendinant *Reglamento 3 straipsnį* – nustatyti, kad elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjai, iš policijos ar kitos Europos Sąjungos ar Europos ekonominės erdvės valstybės narės paskirtos kompetentingos institucijos gavę privalomą nurodymą pašalinti teroristinį turinį ar panaikinti galimybę jį pasiekti visoms Europos Sąjungos ar Europos ekonominės erdvės valstybėms narėms, šį nurodymą turi įvykdyti per vieną valandą nuo nurodymo gavimo;

4.3.7. įgyvendinant *Reglamento 3 straipsnį* – nustatyti, kad elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjai, pašalinę ar panaikinę galimybę pasiekti visoms Europos Sąjungos ar Europos ekonominės erdvės valstybėms narėms teroristinį turinį pagal policijos ar kitos Europos Sąjungos ar Europos ekonominės erdvės valstybės narės paskirtos kompetentingos institucijos nurodymą, nedelsdami informuoja nurodymą davusią instituciją apie šių nurodymų įgyvendinimą;

4.3.8. įgyvendinant *Reglamento 11 straipsnį* – pratęsti policijos nurodymo terminą elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjui neinformuoti viešosios informacijos rengėjų

ir (ar) skleidėjų apie pašalintą teroristinį turinį, kad nebūtų pakenkta teroristinių nusikaltimų prevencijai, aptikimui, tyrimui ar baudžiamajam persekiojimui.

4.4. VII projekto 4 straipsniu siekiama, įgyvendinant *Reglamento 18 straipsnį*, įgalinti policiją ir RRT taikyti atitinkamas sankcijas už privalomų nurodymų ar Reglamente nustatytų reikalavimų nevykdymą.

4.5. VII projekto 5 straipsniu siekiama, įgyvendinant *Reglamento 18 straipsnį*, nustatyti aiškias policijos ir RRT taikomų ekonominių sankcijų skyrimo, vykdymo tvarkos ir apskundimo procedūras.

4.6. VII projekto 6 straipsniu tikslinamas VII 24 straipsnio 1 dalies 8 punkte esanti nuoroda į VII 27 straipsnio atitinkamą dalį, pasikeitus šio straipsnio dalių numeracijai.

4.7. VII projekto 7 straipsniu siūloma nustatyti, kad valstybės parama viešosios informacijos rengėjams ir skleidėjams teikiama viešųjų konkursų tvarka per naujai įsteigtą Medijų rėmimo fondą (toliau nuo šio punkto – Fondas). VII numatyti konkrečią įstaigą – Medijų rėmimo fondą – svarbu siekiant užtikrinti tokio pobūdžio Fondo veiklos stabilumą, nepertraukiamumą ir nepriklausomumą – atitinkamą įstatymu suteiktą statusą vykdyti jam pavestas funkcijas, susijusias su valstybės biudžeto lėšų tiksliniu paskirstymu. Priešingu atveju, paliekant Vyriausybei teisę priimti atitinkamus sprendimus dėl viešojo administravimo įgaliojimų perdavimo VII aiškiai ir nedviprasmiškai nenurodytam subjektui, Fondo veikla ir įsteigimas taptų priklausomas nuo tuo metu veikiančios Vyriausybės sprendimų, kurie, susiklosčius nepalankioms aplinkybėms, galėtų būti ir nepriimami, atidėliojami ar pan. Toks reguliavimas mažintų Fondo veiklos stabilumą, nepertraukiamą VII numatytų funkcijų įgyvendinimą bei galėtų turėti neigiamos įtakos žiniasklaidos paramos tvarumui, būtų nesuderinamas su Vyriausybės numatytomis medijų rėmimo modelio atnaujinimo kryptimis (žr. šio rašto 2 punktą).

Siekiant informacinio prieinamumo gerinimo ir plėtos atitinkamose visuomenės informavimo srityse, siūloma praplėsti paramos gavėjų ratą, kad valstybės parama galėtų būti teikiama ne tik viešosios informacijos rengėjams ir tik juridiniams asmenims, bet ir viešosios informacijos skleidėjams, taip pat fiziniams asmenims. Tarpusavyje derinant VII nuostatas su Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 1 punkto nuostatomis (pagal kurias parama nepripažįstama, jei ją teikia valstybės ir savivaldybių įmonės, biudžetinės įstaigos, valstybės ir savivaldybių institucijos), atsisakoma galiojančio VII 27 straipsnio 2 dalies nuostatos.

Siekiant didesnio valstybės paramos skyrimo taisyklių ir profesinių reikalavimų taikymo bei laikymosi suderinamumo, siūloma susiaurinti rimto profesinio pažeidimo traktavimą ir finansinės paramos neteikti pareiškėjams, pažeidusiems VII 19 straipsnio 1 dalies nuostatas (tokiu atveju rimtu profesiniu pažeidimu nebūtų laikomas fizinio asmens garbės ir orumo pažeidimas). Tokiu atveju būtų iš dalies įgyvendintos 2022 m. balandžio 27 d. Komisijos rekomendacijos (ES) 2022/758 dėl žurnalistų ir žmogaus teisių gynėjų, užsiimančių visuomenine veikla, apsaugos nuo akivaizdžiai nepagrįstų ar piktnaudžiaujamojo pobūdžio teismo procesų (strateginių ieškinių dėl visuomenės dalyvavimo) 5–7 straipsnių nuostatos.

4.8. VII projekto 8 straipsniu siūloma apibrėžti naujai steigiamo Fondo misiją, tikslą, funkcijas, veiklą. Laikantis Gairių 35 punkto nuostatų, siūloma apibrėžti baigtinį Fondo funkcijų (veiklų) sąrašą, nustatyti viešojo administravimo įgaliojimus.

Numatant tris Fondo steigėjus (dalininkus), t. y. *valstybę*, kurios turtines ir neturtines teises ir pareigas Fonde įgyvendintų Vyriausybės įgaliota institucija (Kultūros ministerija), *Visuomenės informavimo etikos asociaciją*, vienijančią viešosios informacijos rengėjų, skleidėjų ir žurnalistų organizacijas, kurių veiklai taikomos Visuomenės informavimo etikos kodekso normos, ir *Kultūros periodinių leidėjų asociaciją*, vienijančią kultūros periodinių leidinių leidėjus – siekiama didinti valstybės biudžeto lėšų administravimo efektyvumą Fonde, sudaryti geresnes sąlygas užtikrinti Fondo administravimo ir veiklos standartus, kurie keliami valstybės biudžeto lėšų panaudojimui, valstybės paramos skyrimo atvejus labiau susieti su profesinės etikos standartus atitinkančia (etiška) viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų veikla. Siūloma, kad Fondo dalininkai Fondo valdyme dalyvautų lygiomis dalimis; tokiu būdu valstybei tenkanti balsų dalis Fondo visuotiniame dalininkų

susirinkime būtų 1/3 (šiuo metu valstybės turima balsų dalis Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo visuotiniame dalininkų susirinkime yra septynis kartus mažesnė ir lygi 1/21).

Fondo valdymo struktūrą sudarytų visuotinis dalininkų susirinkimas (kolegialus organas) ir direktorius (vienasmenis valdymo organas). Sprendimus dėl Fondo teikiamos valstybės finansinės paramos priimtų atskiras Fondo kolegialus organas – Fondo taryba, kurią sudarytų 10 narių, iš kurių vieną narį iš aukštųjų mokyklų, vykdančių žurnalistikos studijų programą, pasiūlytų kandidatų skirtų Medijų taryba, kitus narius deleguotų vienuolika VII išvardytų organizacijų, vienijančių viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų. Siūlomą teisiniu reguliavimu (skirtingai nuo šiuo metu galiojančio) būtų naikinamas valstybės dalyvavimas Fondo taryboje priimant sprendimus dėl atskirų projektų finansavimo, taip eliminuojant bet kokią valdžios institucijų įtaką sprendimams, priimamiems dėl konkrečių projektų finansavimo. Kita vertus, valstybės dalyvavimas būtų didinamas Fondo visuotiniame dalininkų susirinkime sprendžiant Fondo valdymo ir valstybės lėšų panaudojimo priežiūros klausimus, kitus visuotinio dalininkų susirinkimo kompetencijai priskirtus klausimus.

Siūloma, kad Fondo direktorių viešojo konkurso būdu atrinktų, skirtų į pareigas ir iš jų atleistų Fondo dalininkų susirinkimas. Taip pat įstatyme siūloma nustatyti reikalavimus Fondo tarybos nariams ir Fondo direktoriui, nustatyti asmenis, kurie negali būti skiriami šioms pareigoms (jei į Fondo tarybos ar direktoriaus pareigas skiriami politinių partijų nariai, jie iki paskyrimo į šias pareigas turi sustabdyti savo narystę politinėje partijoje ir dalyvavimą jos veikloje iki savo kadencijos nurodytose pareigose pabaigos), apibrėžti atvejus, kada pasibaigia Fondo tarybos nario įgaliojimai.

Siūloma nustatyti, kad sprendimus dėl lėšų skyrimo Fondo taryba priimtų įvertinusi ekspertų rekomendacijas. Fondo tarybos sprendimai dėl lėšų skyrimo būtų skelbiami viešai Fondo interneto svetainėje.

Numatomi Fondo lėšų šaltiniai:

- 1) valstybės biudžeto asignavimai;
- 2) asmenų, išskyrus politines organizacijas, jų įsteigtus ar valdomus juridinius asmenis, dovanotos lėšos;
- 3) kitos teisėtai įgytos lėšos.

Fondo funkcijoms įgyvendinti ir kitoms su Fondo veikla susijusioms išlaidoms apmokėti skiriama lėšų dalis negalėtų viršyti 10 procentų Fondo einamųjų metų biudžeto.

VII projektu siūloma nustatyti, kad Fondas remia viešosios informacijos rengėjų ir (ar) skleidėjų projektus pagal šias programas (prioritetines paramos sritis):

1) kultūrinės žiniasklaidos ir kultūros periodinių leidinių (t. y. leidinių, kurių ne mažiau kaip 4/5 turinio yra skirta kultūros ar meno reiškiniams aprašyti, jiems profesionaliai vertinti, Lietuvos ir pasaulio kultūros įvykiams analizuoti ir informuoti apie juos, meninei kūrybai skleisti);

2) regioninės žiniasklaidos;

3) naujienų, tiriamosios ir šviečiamosios žurnalistikos;

4) kitas programas, parengtas Fondo tarybos atsižvelgiant į visuomenės informavimo kultūros raidos ir plėtros prioritetus ir patvirtintas Fondo visuotinio dalininkų susirinkimo.

Tai reiškia, kad įprastomis visuomenės gyvenimo ir Fondo finansavimo sąlygomis valstybės finansinė parama būtų skiriama trimis prioritetinėms žiniasklaidos sritims (programoms), tačiau, atsiradus papildomiems visuomenės informavimo kultūros raidos ir plėtros prioritetams ar pasikeitus visuomenės informavimo aplinkai, VII neribotų galimybės finansavimą skirti ir kitoms programoms. Pavyzdžiui, įgyvendinant tam tikras ES direktyvas⁶ itin svarbu tam tikrą viešąją informaciją pritaikyti neįgaliesiems; kelis metus iš eilės didėjant periodinės spaudos pristatymo

⁶ 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/1808, kuria, atsižvelgiant į kintančias rinkos realijas, iš dalies keičiama Direktyva 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo (Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva); 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/882 dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų.

(prenumeratos) paslaugų, teikiamų Lietuvos pašto, tarifams, būtina ieškoti kitų valstybės paramos būdų, galinčių padėti spausdintinės žiniasklaidos sektoriui ir pan.

Pojstatyminiame teisės akte – *Fondo finansuojamų projektų teikimo taisyklėse* būtų nustatomas Fondo veiklai skiriamo valstybės finansavimo paskirstymas pagal pirmiau nurodytas programas, viešųjų konkursų tvarka, reikalavimai projektams, jų paraiškoms ir įgyvendinimui, taip pat kitos valstybės paramos administravimo ir teikimo sąlygos. Fondo finansuojamų projektų teikimo taisyklės tvirtintų Vyriausybė arba jos pavedimu Vyriausybės įgaliota institucija.

Atsižvelgiant į Fondo misiją, paskirtį, visuomenės informavimo srities prioritetus, siekiant išlaikyti tinkamą pusiausvyrą tarp visuomeninio transliuotojo finansavimo ir valstybės paramos žiniasklaidai, veikiančiai įprastomis rinkos (verslo) sąlygomis, siūloma nustatyti, kad neremiami:

1) Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos projektai, kitų viešosios informacijos rengėjų ir (ar) skleidėjų projektai, įgyvendinami Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos programose ar interneto svetainėje;

2) viešųjų ryšių, reklamos, informacijos agentūrų projektai;

3) mokslo ir studijų institucijų bei švietimo įstaigų projektai;

4) VII 27 straipsnio 4 dalyje nurodytų viešosios informacijos rengėjų ir (ar) skleidėjų projektai;

5) projektai, skirti knygų, garso ir vaizdo laikmenomis platinamos produkcijos leidybai, kino filmų gamybai;

6) politinių organizacijų, jų įsteigtų ar valdomų juridinių asmenų projektai, taip pat projektai, kurių turinys tenkina politinių organizacijų politinius interesus, išreiškia jų politines nuostatas ir (ar) valią.

Fondo veiklą, įskaitant Fondo tarybos veiklą, kiekvienais metais vertintų Fondo visuotinis dalininkų susirinkimas. Fondas kiekvienais metais iki balandžio 1 d. Fondo interneto svetainėje viešai turėtų skelbti Fondo praėjusių metų veiklos ataskaitą ir metinių ataskaitų rinkinį, o Seimui pateikti biudžeto lėšų paskirstymo ir panaudojimo ataskaitą.

Siekiant didesnės valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo finansinės kontrolės, siūloma, kad Fondo vidaus auditą ne rečiau kaip kartą per 3 metus atliktų Vyriausybės įgaliotos institucijos centralizuoto vidaus audito tarnyba, o valstybinį (finansinį ir veiklos) auditą ne rečiau kaip kartą per 5 metus – Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė.

4.9. VII projekto 9 straipsniu siekiama pakeisti Lietuvos radijo ir televizijos komisiją ir Žurnalistų etikos inspektoriatą, kaip atsakingas institucijas, numatytas VII 19 straipsnio 9 dalies 3 punkte, vietoj jų įrašant RRT.

4.10. VII projekto 10 straipsniu siekiama redakciniu požiūriu papildyti VII priedą, pateikiant papildomas nuorodas į įgyvendinamus Reglamentą ir Rekomendaciją.

4.11. VII projekto 11 straipsniu siūlomos įstatymo įsigaliojimo ir įgyvendinimo nuostatos: VII projekto nuostatos, įgyvendinančios Reglamentą, įsigaliojusių 2023 m. vasario 1 d., o Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Lietuvos policijos generalinis komisaras ir Ryšių reguliavimo tarnybos taryba iki 2023 m. sausio 31 d. priimtų atitinkamus įgyvendinamuosius teisės aktus; Fondas būtų įsteigtas iki 2023 m. gegužės 1 d. o iki tol Vyriausybė arba jos įgaliota institucija priimtų atitinkamus įgyvendinamuosius teisės aktus.

4.12. EKVGPĮ projekto 1 straipsniu siūloma patikslinti, kad Fondas, atsižvelgdamas į Etninės kultūros globos tarybos rekomendacijas, remia viešosios informacijos rengėjų ir (ar) skleidėjų projektus, skirtus etninei kultūrai populiarinti etninės kultūros periodiniuose leidiniuose.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“ patvirtintos Numatomo

teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos 36 punktu, poveikio vertinimo rezultatai atskira Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma neįforminami.

Prieš rengiant VII projektą, buvo įvertintos trys Medijų rėmimo fondo steigimo alternatyvos: (1) viešojo administravimo funkcijos – valstybės paramos lėšų administravimo – perdavimas Lietuvos kultūros tarybai; (2) naujos *biudžetinės* įstaigos steigimas; (3) naujos *viešosios* įstaigos steigimas; (4) Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo reorganizavimas. Būsimasis medijų rėmimo modelis pasirinktas atsižvelgiant į šiuos principus: (a) žiniasklaidos (medijų) srities savitumą ir išskirtinumą bendrame kultūros lauke ir kultūros politikoje; (b) žiniasklaidos veiklos savitvarką (savivaldą); (c) nepriklausomumą ir atskirumą nuo valdžios institucijų; (d) atskaitingumo ir kontrolės užtikrinimą administruojant valstybės biudžeto lėšas.

Reorganizuoti viešąją įstaigą „Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas“ atsisakyta dėl pernelyg sudėtingo šio sprendimo įgyvendinimo: su reorganizavimu susiję sprendimai turi būti priimami visuotiniame dalininkų susirinkime (21 dalininkas), kuriame dalininkų nuomonės svarbiais šio fondo atnaujinimo (pertvarkos) klausimais (pvz., fondo valdymo didinant valstybės dalyvavimą) kardinaliai išsiskiria. Po įvykusių diskusijų, taip pat konsultacijų su Medijų taryba buvo pasirinktas modelis steigti naują viešąją įstaigą, dalininkų skaičių mažinant iki trijų. Remiantis Gairių 42 punktu, kitos įstaigos, kuriai galėtų būti pavesta administruoti valstybės paramos lėšas žiniasklaidos srityje, išskyrus Lietuvos kultūros tarybą, paminėtą 1-oje alternatyvoje, konkrečiu atveju nėra. Remiantis Valstybės kontrolės 2017 m. atlikto valstybinio audito ataskaitoje pateiktomis rekomendacijomis, Kultūros ministerija pati neturėtų vykdyti politikos įgyvendinimo funkcijų⁷.

Numatomo teisinio reguliavimo poveikis priėmus Įstatymų projektus:

Poveikis atitinkamai sričiai. Pakeitus Fondo veiklos teisinį reglamentavimą ir eliminavus tam tikrus apribojimus galiojančiame VII, būtų užtikrinta galimybė plėsti paramos sritis, veiksmingiau ir lanksčiau reaguoti į spontaniškus, neprognozuojamus visuomenės informavimo aplinkos pokyčius (pavyzdžiui, tokius kaip karantinas, nepaprastoji padėtis, ekonominė, energetinių išteklių krizė ar pan.). Tokiu būdu Fondas atliktų žiniasklaidos gyvybingumo palaikymo, amortizacinę funkciją. Atitinkamai siūlomas modelis būtų efektyvesnis visuomenės informavimo srities plėtos, tai reiškia ir žiniasklaidos pliuralizmo, užtikrinimo požiūriu, nes galėtų lengviau prisitaikyti prie pasikeitusių rinkos ar atskiros jos segmento – žiniasklaidos, taip pat visuomenės (vartotojo) elgesio pokyčių.

Poveikis valstybės finansams. Nors naujo fondo steigimas pareikalaus papildomų valstybės biudžeto lėšų (žr. aiškinamojo rašto 13 punktą), ilguoju laikotarpiu tai turėtų virsti investicija į didesnę žiniasklaidos nepriklausomumą ir ekonominę pajėgumą. Fondo dalininkų (steigėjų) dalyvavimas visuotiniame dalininkų susirinkime lygiomis dalimis (po 1/3 balsų) turėtų sukurti tinkamą, taip pat valstybei palankesnę jėgų balansą nei yra šiuo metu. Tai ypač svarbu Fondo valdymo efektyvumo ir atskaitingumo aspektais, nes Fondas administruoja ne nuosavas, bet valstybės biudžeto lėšas. Iš esmės atnaujinus Fondo valdymo struktūrą galėtų būti efektyviau ieškoma ir kitų papildomų Fondo finansavimo šaltinių (ne tik biudžeto lėšų). Naujų funkcijų (aktyvesnės projektų įgyvendinimo stebėsenos, tyrimų vykdymo) ir viešojo administravimo įgaliojimų suteikimas Fondo administracijai leistų įvertinti tikrąjį valstybės paramos lėšų efektą (naudą) ir pagrįstą duomenų pagrindu spręsti dėl šių lėšų naudojimo efektyvumo.

Poveikis socialinei aplinkai. Panaikinus teisinio reguliavimo apribojimus valstybės paramą skirti viešosios informacijos skleidėjams, bus sudarytos sąlygos įgyvendinti VII 34 straipsnio 2 dalies nuostatas, t. y. užtikrinti, kad viešosios informacijos rengėjų ir (ar) skleidėjų skleidžiama viešoji informacija nuosekliai taptų prieinama neįgaliesiems.

VII nuostatos, susijusios su Reglamento įgyvendinimu, palengvins galimybes pašalinti teroristinį turinį internete, pagreitins šių procesų atlikimą, o nustatyti papildomi reikalavimai elektroninės informacijos prieigos paslaugų teikėjams motyvuos juos skirti daugiau dėmesio taikant atskiras apsaugos nuo teroristinio turinio skleidimo priemones.

⁷ Žr. 2017 m. vasario 28 d. Valstybinio audito ataskaitą Nr. VA-P-50-2-3 „Kaip Kultūros ministerija formuoja kultūros politiką, organizuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą“.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymų projektai neturės neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai. Priešingai, VII patvirtinus prioritetines finansavimo programas (sritis), numatyta galimybė finansuoti *tiriamosios ir šviečiamosios* žurnalistikos projektus. Be to, įgyvendinant naują Fondo funkciją – skirti viešosios informacijos rengėjams (žurnalistams) stipendijas – tikimasi daugiau žurnalistinių tyrimų ir visuomenei aktualios ir reikšmingos informacijos sklaidos.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo įgyvendinimas neturės neigiamos įtakos verslui ir jo plėtrai. Kita vertus, specifinėje rinkoje – žiniasklaidos sektoriuje atnaujintas Medijų rėmimo fondas sudarys geresnes veiklos ir tvarumo sąlygas, ypač tose žiniasklaidos srityse, kurios negali savarankiškai egzistuoti be valstybės pagalbos. Taip pat bus efektyviau laikomasi sąlygų valstybės paramą skirti tiems viešosios informacijos rengėjams ir skleidėjams, kurie paiso profesinių etikos standartų.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektų nuostatos neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant įstatymus inkorporuoti į teisinę sistemą kitų įstatymų keisti nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, kitų norminių teisės aktų rengimo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Įstatymo projektu siūlomos dvi naujos sąvokos (antroji išdėstoma VII tekste), kurios aprobuotos Terminų banko įstatymo nustatyta tvarka:

1) *periodinis leidinys* – tęstinis, tuo pačiu pavadinimu, vis naujo turinio, numeruotas ar datuotas, paprastai vienodo formato ir apimties, ne rečiau kaip du kartus per kalendorinius metus reguliariais intervalais leidžiamas leidinys;

2) *kultūros periodinis leidinys* – periodinis leidinys, kurio ne mažiau kaip 4/5 turinio yra skirta kultūros ar meno reiškinių aprašymui, profesionaliam teoriniam vertinimui, Lietuvos ir pasaulio kultūros įvykių analizei ir informavimui apie juos, meninės kūrybos sklaidai.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projekto nuostatos neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijai, Europos Sąjungos teisės aktams. Be kita ko, Įstatymo projektu iš dalies įgyvendinamos 2022 m. balandžio 27 d. Komisijos rekomendacijos (ES) 2022/758 5–7 straipsnių nuostatos.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Siekiant įgyvendinti priimtų įstatymų nuostatas:

1) iki 2023 m. gegužės 1 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė turės suteikti atitinkamus įgaliojimus Vyriausybės įgaliotai institucijai, t. y. Kultūros ministerijai, dėl valstybės dalyvavimo steigiant Medijų rėmimo fondą. Įsteigus šį fondą turės būti parengtos ir Vyriausybės ar jos įgalios institucijos patvirtintos Medijų rėmimo fondo finansuojamų projektų teikimo taisyklės;

2) turės būti pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. kovo 5 d. nutarimas Nr. 290 „Dėl Viešo naudojimo kompiuterių tinkluose neskelbtinos informacijos kontrolės ir ribojamos viešosios informacijos platinimo tvarkos patvirtinimo“. Atitinkamus įgyvendinamuosius teisės aktus turės priimti Lietuvos policijos generalinis komisaras ir RRT taryba.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Siekiant amortizuoti neigiamą vidaus ir išorės veiksnių įtaką Lietuvos informacinei erdvei, reikalingas tvarus valstybės paramos žiniasklaidai modelis su žymiai didesniu valstybės finansavimu. Kadangi įgyvendinant šį modelį plečiamos paramos sritys, be to, kuriamas efektyvesnis šios paramos paskirstymo mechanizmas, deleguojamos papildomos viešojo administravimo funkcijos, Įstatymo projektui įgyvendinti nuo 2024 metų reikės 6,5 mln. eurų: 3,2 mln. eurų į Medijų rėmimo fondą būtų nukreipiami iš Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo planuojamo biudžeto, papildomų valstybės biudžeto lėšų poreikis – 3,3 mln. eurų.

Įgyvendinant atskirus Reglamento straipsnius ir su juo susijusius VII pakeitimus, taip pat reikės papildomo finansavimo:

1. Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, kaip kompetentinga institucija, atsakinga už Reglamento 12 straipsnio 1 dalies a, b ir d punktų įgyvendinimą, turės įsteigti nuolat veikiantį kontaktinį centrą, kurio pareigūnai gebėtų kvalifikuotai identifikuoti teroristinį turinį, operatyviai teikti privalomuosius nurodymus pašalinti turinį ar apriboti prieigą prie jo, tvarkyti prašymus, pateikti paaiškinimus ir grįžtamąją informaciją, susijusius su policijos išduotais nurodymais pašalinti turinį.

Atsižvelgiant į teroristinio turinio keliamą grėsmę visuomenės saugumui, policijos pareigūnų veiksmai šalinant turinį turės būti vykdomi kuo greičiau. Be to, Reglamente numatyti griežti laiko terminai dėl skundų, susijusių su nurodymais, nagrinėjimo.

Siekiant tinkamai įgyvendinti Reglamento tikslus ir vykdyti juos pagal nustatytas pareigas, Policijos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos papildomai prireiks 197 040 eurų per metus. Papildomų lėšų poreikis grindžiamas tuo, kad Reglamente numatytoms funkcijoms vykdyti Policijos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos reikia steigti papildomas 6 vyriausiųjų tyrėjų pareigybes, kurių vienos metinis darbo užmokestis kartu su socialinio draudimo įmokomis yra 32 840 eurų.

2. Atsižvelgiant į tai, kad RRT šiuo metu neatlieka informacijos prieglobos paslaugų teikėjų priežiūros ir Įstatymo projekte numatomos priskirti funkcijos yra visiškai naujos, informuojame, kad jų atlikimui užtikrinti RRT reikia bent 2 papildomų pareigybių, kurios būtų finansuojamos valstybės biudžeto lėšomis. Atitinkamai RRT priskiriamoms naujoms funkcijoms atlikti reikėtų papildomai 71 tūkst. eurų per metus valstybės biudžeto lėšų.

Taip pat pažymėtina, kad šių naujų RRT numatomų priskirtų funkcijų atlikimas negali būti finansuojamas iš RRT į biudžetą mokamų pajamų įmokų, surenkamų iš elektroninių ryšių rinkos, nes šios lėšos gali būti naudojamos tik RRT, kaip nacionalinei reguliavimo institucijai, pagal Europos Sąjungos teisės aktus, reglamentuojančius visuomeninius santykius, susijusius su Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo reguliavimo dalyku, priskirtų funkcijų atlikimui finansuoti.

14. Projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai: „elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjas“, „kultūros periodinis leidinys“, „medijų raštingumas“, „Medijų rėmimo fondas“, „periodinis leidinys“, „teroristinis turinys“, „valstybės parama“, „žiniasklaida“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.